11771

7100 7100 17797 הַלְבוֹת שַבָּת סִימָן שיד

בְּאַר הַגּוֹלָה בבריתא כיש אומרים ז מְרְדָּכִי שָׁם דו שָׁם בבריתא לה רבה ט מרדכי

וכדמפרש

לְּנְקֹב בָּה בָּקְדָשׁ, יוַאֲפָלוּ יֶשׁ בָּה נָקָב חָדָשׁ, (ט) אָם לְהַרְחִיבוֹ, אָסוּר. הגה (י) וּבְלְּלֹד שְׁיִתְּפֵוּן לְכָךְ (מרדכי פרק חבית). יוֹאָם הָיָה סַכִּין (יא) תָּקוּעַ מִעָּרְב־שַׁבָּת בֶּחָבִית, מֻתָּר לְהוֹצִיאוֹ וּלְהַכְנִיסוֹ, שֶׁהַרִי אִינוֹ מתְכַּוַן קָהְנִי פְּסִיק: הגה וְדַוְקָא שֶׁהוֹצִיאוֹ גָם־כָּן (גִ) פָּעָם אָחָת מְבַּעוֹד יוֹם, אֲכָל אָם לֹא הוֹצִיאוֹ מְבְעוֹד יוֹם אָסוּר, דְּהָנֵי פְּסִיק רַישָא, (יב) דְּעוֹשָה נָקָב וּפְתַח לֶחָבִית (תה"ד סי ס"ן). כְּלִי שְׁנְתְרוֹעֵעַ אם מָתֶּר לְטֹל מְמֶנוּ חֶרֶס, עַיֵּן לְעֵיל סִימָן שח סְעִיף פר: ב הַּהָיָה בָהּ (יג) נֶקֶב וְנִסְתַּם, אָם הוּא לְמַשָּה מִן הַשְּׁמָרִים אָסוּר לְפָתְחוֹ, דְּבֵיוָן שֶׁהוּא לְמַשָּׁה וְבָל כֹבֶד הַיַּיִן עֶלֶיו צָרִידְ סְתִימָה מְצַלְיָא, (יד) וְחָשֶׁיב כְּפוֹתָהַ מֵחָדָשׁ; לְמַעְלָה מִן הַשְּׁמֶרִים, (טו) מֻפֶּר לְפָּתְחוֹ: ג (טז) שבְּמְקוֹם נֶקֶב יָשָׁן (יז) נוֹקְבִין אֲפָלוּ בְּמִקְדָּחַ (פַרוּשׁ, כְּלִי מְיָחָד לְּנִקְב), כְּגוֹן שֶׁנִשְׁבְּרָה (יח) הַבְּרָזָא.

באר היטב

:בשום בוֹנָה, רַשְׁדַ״ם ס״ה: (ג) פַעַם. עַיַן ט״ז שְהָאֵריף וְהָעֵלָה דְּלְצֹרֶף בְּדוֹל וְאֵין שֶׁם בַּרְוָא יַשׁ לְסְמֹךְ לְהַתִּיר אֲפַלֹּףְ בְּלֹא הוֹצִיאוֹ מע״ש, ע״ש, וְעמ״א:

מִשְׁנָה בְּרוּרַה

לְבֶּתַח, דְּאִית בָּה תַּרְתֵּי לְטִיבוּתָא: שֶׁאֵינוֹ שׁוֹבֵר הֶחָבִית וְגַם שֶׁאֵינוֹ פַתָּח, אֲפָּלוּ הָכֵי אֲסוּרָה. כָּתַב הָרְמְבַּ״ם פֶּרֶק כג: הָעוֹשֶׁה נֶקֶב שֶׁהוּא צַשׂוּי לְהַכְנִים וַלְהוֹצִיא, כְּגוֹן נֶקֶב שֶׁבְּלוּל הַתַּרְנְגוֹלִים, שֶׁהוּא עֲשׁוּי קָבָנִיס הָאוֹרָה וֹּלְהוֹצִיא הַהֶּבֶל, חַיָּב מְשׁוּם מֵכֶּה בְּפַּטִישׁ [הוּא שֵׁם בֹּיִּ הַכּּוֹלֵל לְכָל גְּמֵר מְלָאכָה, שָׁהוּא תּוֹלֶדֶת אַב־מְלָאכָה זוֹ, שֶׁהָאַמֶּן בָבָה בָּפַטִישׁ עַל הַכָּלִי בִּשְׁעַת גָּמָרָה לְהַשְׁווֹת עַקְמִימוּתוֹ], לְפִיכָךְ בּוֹרוּ עַל כָּל נָקָב אָפָלוּ עָשׁוּי לְהוֹצִיא אוֹ לְהַכְנִים בִּלְבָד, שֶׁמָּא יָבוֹא לַצְשוֹת נֶקֶב שֶׁחַיָּבִין עָלִיו. וְעַיֵּן בְּמָגַן־אַבְרָהָם שֶׁבֵּאֵר, דַּאֲפָלוּ הוּא לוּל שָאֵינוֹ מְחָבָּר לַקּרָקע, דְלֵית בָה מְשׁוּם בּוֹנֶה עַל עֲשִׂיַת הַנְּקֵב, אַפלוּ הָכֵי חַיָּב מְשׁוּם מַכֶּה בְּפַטִּישׁ, שָׁהוּא גָּמֵר מְלֶאכֶת הַלּוּל. וְכָתַב עוֹד בְּפֶּרֶק י: כָּל הָעוֹשֶׂה דָבָר שֶׁהוּא גְּמֵר מְלָאכָה, הַרֵי זֶה תּוֹלֶדֶת בָּבֶה בְּפַשִּׁישׁ וְחַיָּב. הָעוֹשֶׂה (ז) נָקֶב כָּל־שֶׁהוּא, בֵּין בְּעֵץ בֵּין בּבֶהָכוֹת, (ס) בֵּין בְּבִנְיָן בֵּין בְּבַלִים, הֲבֵי זָה תּוֹלֶדֶת מַכֶּה בְּפַטִּישׁ יתַּבָּב. (ט) וְכָל פָּתַח שָׁאֵין עָשׂוּי לְהַכְנִיס וּלְהוֹצִיא אֵין חַיָּבִין עַל צַשְּׂיָתוֹ, עַד כָּאן דְּבָרָיוֹ. אִיתָא בַּגְּמָרָא, דְאָם תָּקַע מַסְמֵר בַּכּתֶּל רָּהְלוֹת עַלָּיוֹ] חַיָּב מְשׁוּם מַבֶּה בְּפַטִּישׁ:). הָעוֹשֶׁה נֶקֶב בְּקַרְקַע הַבַּיִּת קיַצְאוּ הַמַּיִם, חַיָּב מְשׁוּם בּוֹנֶה ּ (ט) אָם לְהַרְחִיבוֹ אַסוּר. הַיְנוּ אַפָּלוּ אָם אִין מַרְחִיבוֹ כָּל־כָּךְ שֶׁיְהָיֶה עָשׁוּי לְהַכְנִיס ּוֹלְהוֹצִיא עַל־יָדוֹ, אֲפָלֹוּ הָכֵי אָסוּר עַל־כָּל־פָּנִים מִדְּרַבְּנָן [גמרא]: (י) וּבְלְבֵד שֶׁיּתְפַוּן. בָּא לְבָאֵר בָּזֶה רַק דַּעַת הַמְחַבֵּר, דְּדַוְקָא בּשֶׁמֶּתְכַּוֵן לְהַרְחִיב, אֲבָל אָם אֵינוֹ מִתְכַּוֹן, אַף־עַל־גַב דְּהָוֵי כְּסִיק רִישָׁא שָׁיִתְרַחַב עַל־יָדֵי פְּעָלֶתוֹ, שָׁרֵי, וּכְמוֹ שֶׁפְיֵם הַמְּחַבֵּר בְּעַצְמוֹ אַחַר־כָּדְּ; אֲכָל דַּעַת הָרַמָ״א גוּפָא אַחַר־כָּדְ בַהַנְּ״ה, דַּאֲכָלוּ אָם אֵינוֹ בָּכָנֵן לְהַרְחִיב אָסוּר אָם הוּא פְּסִיק רֵישָׁא, וְהָיָה לוֹ לְכְתֹּב זֶה שֶׁם בשלק וֶשׁ אוֹמְרִים, אַךְּ שֶׁרָצָה לְסְתֹם כֵּן לַהַלָּכָה. וְעַבֵּן מַה שֶׁכְּתַבְנּוּ שָם: צָּאוֹ הַיְנוּ (י) שָׁהָיָה הָּקִּוּעַ בְּחֹדֶק, וְעַל־יְדֵי הוֹצְאָתוֹ וָהַכְּנָסָתוֹ פָּסִיק רֵישָׁא הוּא שָׁיִתְרַחָב הַנָּקֶב, (יֹל) אֲפְלוּ הָכֵי כֵּיוָן רְעָקָר אָסוּרוֹ הוּא רַק מִדְרַבָּנָן, סְבִירָא לָהּ דְּשָׁרֵי כֵּיוָן שָׁאֵינוֹ מִתְכַּוַן הַנֶּה. (יכ) וְדַעַת הָרָמָ״א לַחֲלֹק עָלָיו, דְּדַרְקָא כְּשֶׁהוֹצִיאוֹ פַּעַם אַחָת בּבְעוֹד יוֹם, דְּעַל־יְדֵי־זֶה נִתְרַחָב קְצָת, דְּתוּ לֹא הָנֵי פְּסִיק רֵישָׁא, אַין הָהַי אָסוּר דְּפְסִיק רֵישָׁא הוּא, דְאַף דְּהוּא פֶּתַח שֶׁאַין נְשׁוּי לְהַכְנִיס וּלְהוֹצִיא דְּאָסוּרוֹ הוּא רַק מִדְרַבָּנָן, וְכַנַ״ל, סְבִירָא לַה רְפָסִיק רֵישָׁא אָסוּר אָף בְּמִלְתָא דְרַבְּנָן. וְעַיֵּן לְקַמֶּן בְּסָעִיף יב, רָּבְכֹתֶל שֶׁהוּא מְחֻבָּר, גַּם הַמְחַבֵּר מוֹדֶה דְּאָסוּר לְהוֹצִיא הַפַּכִּין שָּהָיָה הָּקוּעַ בּוֹ מֵעֶרֶב־שַׁבָּת [וְהוּא הַדִּין בְּחָבִית שֶׁמַּחֲזֶקֶת אַרְבָּעִים הרגום: 1 פָּקַק שָל שַעַם. (CORK) שַׁעַר הַצִּיּוּן

סְאָה, דְּיוֹצֵא גִם־בַּוְ מָשֵׁם כְּלִי, דְּהָנֵי בְּאֹהֶל], דְּשָׁם בְּמִתְכָּנֵן לְהַרְחִיב הַנֶּקֶב חַיָּב מְשׁוּם קוֹדָח דְּהָנִי תּוֹלְדְהַ רְבוֹנֶה, וְלְכָן אֵפְלוּ אִם אִינוֹ מְכָּוֹן, עַלֹ־כָּל־פָּנִים פְּסִיק רִישָׁא הוּא²י). הַנָּה, לְעָנֵין עַקּר הַדִּין הִסְכִּימוּ הַמָּגַן־אַבְרָהָם וְאַלָּיָה רַבָּה וְהַגְּרָ״א וְהָגָּאוֹן רַבִּי עַקִיבָא אֵיגֶר דְּפְסִיק רַישָא אָסוּר אַךְ בִּמִלְתָא דְרַבְּגָנְנִיוֹ וּמְכָּל מָקוֹם הָכָא מְצַדְּדִים הַמְּגַן־ אַבְרָהָם וְהַגְּּנִ״א דְמִדִּינָא אַף בְּכֹתֶל שָׁבִי הֵיכָא שֶׁאֵין מִתְכָּנַן, כֵּינַן שָׁאֵין צָרִיףְּ לְהַגָּמָא, (יג) וְהָרֵי מְלָאכָה שָׁאֵין צָרִיףְ לְגוּפָה, (יד) וְגָרַע בָּם־ מְשָׁאָר אָסּוּר דְּרַבָּנָן דְּאָסוּר הֵיכָא שֶׁהוּא בְּסִיק רֵישָׁא, כֵּיוָן שֶׁהוּא גַם־ בַן מְקַלְקֵל, וְגַם הוּא כָּלְאָחַר יָד וּמְמֵילָא נַצַשֶּׁה הַגָּמָא בַּכּתָל עַל־יְדֵי הוֹצָאַת הַפַּכִּין, שָׁמָּתְרַחֵב הַגַּפָּא, וּכְּדְלְעֵיל בְּסִימָן שיא סָעִיף ח גַּבֵּי אָנוֹן, עַיֵּן שֶׁם, אֶלָּא שֶׁהָעוֹלָם נָהַגוּ בּוֹ אָסוּר לְהוֹצִיא, דְּנְרְאֶה ּכְעוֹשֶׂה נֶקֶב בַּכּתֶל; וְגַם הָשִ״ז מְצֵדֵּר כֵּן בְּעָקַר הַדִּין אַף בְּכֹתֶל, וּמִבֶּל מָקוֹם סָיֵם דְּאֵין בְּיָדוֹ לְהָקֵל נָגֶד הַתְּרוּמַת־הַדָּשֶׁן וְהַשַּׁלְחָן־ עָרוּף וְהָרַמָ״א שֶׁפָּסְקוּ כָּלֶם בְּסוֹף הַסִּימֶן לְהַחְמִיר לְעַנְיַן כֹּתֶל וְוְכֵן הוא גַם־כַּן דַּעַת (טו) הָאַלְיָה רַבָּה כְּהַשְׁלְחָן־עָרוּדְּ וְהָרַמְ״א, דְאֶפְשֶׁר דְּנִיחָא לֵהּ שֶׁיְהַא הַנָּקֶב מְרָנָח לְחֲזֹר וְלְתְחֹב בּוֹ הַסַּכִּין, וּבְאֹכָּן זֶה בְּקַבָּאי לְּכָלֵי עַלְמָא אָסוּר]; אֶלָא לְעָנָין חָבִית, דְּעָקַר אָסוּר הוּא רַק מְדְּרַבֶּנֶן, יֵשׁ לְסְמֹךְ הֵיכָא שֶׁהוּא צֹרֶךְ גָּדוֹל עַל דַּעַת הַמְחַבֵּר שֶׁמַתִּיר לְהוֹצִיא הַפַּכִּין בְּשַׁבָּת, כִּיוָן שָׁאַין מִתְכַּוַן לְהוֹסִיף הַנֶּקֶב, אֲפְלוּ . היכָא שָׁלֹא הוֹצִיאוֹ מַעוֹלָם מִתְּחַלָּה: (יב) דְעוֹשֶׂה נֶקֶב ופֶּתַח רוֹצֶה לוֹמֵר, דְאַף דִּמְבֹאָר בְּסָעִיף יב דְהֵיכָא שֶׁהַפַבִּין הָיָה מָחוּב בְּדֶבֶר תַּלוּשׁ מָתָּר לְהוֹצִיאוֹ בְּשַׁבָּת בְּכָל גַּוְגֵי, דְלֹא שַׁיָּדְ שֶׁם מִשׁוּם בוֹנֶה, הָכָא שָׁאנִי דְּיֶשׁ בּוֹ מְשׁוּם מְתַקּן כְּתְּחָא, וְאַךְ שֶׁאֵין עָשׁוּי לָהַכְנִיס וּלְהוֹצִיא, עַל־כָּל־כָּנִים מִדְרבָּנָן אַסוּר: 🗖 (יג) נָקֶבּ וְנִסְתַּם. אַפּלוּ הָיָה אוֹתוֹ מָקוֹם (טוֹ) מְקוֹם הַבַּרְוָא, שֶׁפְּתָמוֹ וַעֲשָאוֹ בְּמֶקוֹם אַחַר וְצַתָּה רוֹצֶה לְפָּתְחוֹ: (יד) וְחָשִׁיב כְּפוֹתֵחַ מֵחֶדָשׁיּוֹ). רַעַל־כַּן אָסוּר לַעֲשוֹת שָׁם אַפְלוּ נָקֶב קָטָן שָאֵין עָשוּי לְהַכְנִיס וּלְהוֹצִיא עַל־יָדוֹ: (טוֹ) מֻתָּד לְפַתְחוֹּ (יוֹ) אַפְלוּ (יוֹ) הוּא נֶקֶב גָּדוֹל, דְאוֹתָה הַסְּתִימָה לֹא חֲשִׁיבָא סְתִימָה כְּלֶלֹם: גֹ (טז) בְּמְקוֹם נֵקַב יָשֶׁן. בִּין שֶׁהַנָּקֶב הַהוּא הָיָה גָדוֹל אוֹ קַטֶן, (יס) וּבִלְבַד שֶׁלֹא יַרְחִיבוֹ יוֹתַר מְמָה שֶׁהָיָה מִתְחַלָּה: (יז) נוֹקְבָים אֲפָלוּ בְּמַקְרֵהַת. רָכַנֵ״ל. הָשְׁמָרִים, וְכַנַּ״ל. קֹמִעְלָה מוְ הַשְּׁמָרִים, וְכַנַּ״ל. (יט) וַלָּבָן מָתַּר לֹנָקב בַּמְגוּפָה שָׁסוֹתְמין בָּה הַכְּלִי־זְכוּכִית [שַׁקּוֹרין שְׁטַאפָּק״יוּ] אַפּלוּ בָּכְלִי הַמְתַקּן לְכָדַּ: (יח) הַבַּרְוָא. נָקְט דָּבֶר הַהֹּנֶה, (כֹּ) וְהוּא הַדִּין אָם הָנָה הַנָּקֶב בְּמֶקוֹם אַחַר שֶׁנְּסְתַּם: ' הַדִּין הַסְבִּימוּ רְרַכָּנָן (13).

חבית להוצאת ס״ק טו) באופן ז כלל אם לא מובא בשעה״צ , אבל הרחבת ה, ולכן אסור

> ר חלון פתוח תת החלון, אף שא דלא ניחא ל, אין הציפור

שעה"צ לקמן: יר"א (או״ח סר אין היתר זה

שאינו אלא (אינה מבטלת מעיקר חדין א למטה מן

ימָה כְּלָלֹּ16).

כאוהל, ובנין זב לעיל סיק תוח בה נקב

לה והדבקת וכדו׳, והדרך אגרות משה יין נקב ישן רים], משום ו את הפתח כעשיית נקב

האי. דְהַנְּקָב שְׁעוֹשָה לָהָם יַשׁ עַלִיהָם שֵׁם פָּתַח, כְדְאִיתָא בַּנְּמַרָא, וְלָכן בְּעִינָן שָׁיָהָא עָשׁוּי לְהַכְּנִיס וּלְהוֹצִיא דּוּמְיָא דְפָתְחִיּוּ), אֲכָל בְּשָׁאַר דְּבָרִים לֹא בָּעִינָן רַקְ שְׁיִהְיָה רַכּוֹ שֶׁל אוֹתוֹ דָבָר לַצָשׁוֹת בּוֹ נֶקָב כָּזָה לְאֵיזָה הַשְׁמִישׁיוֹ). וְהַפָּגַן־אַבְרָהָם קצֵר בִּלְשׁוֹן הַרְמְבַּ״ם, וּמַשְׁמֵע קצֶת דְאַבָּלְהוּ קאָי, וְלֹא נְהִירָא לְעַנִיּוּת דְּעָתִּי: (י) תְּרוּמַת־ דָשָׁן שָׁהוּבָא בָּבִית־יוֹסף: (יל) בָן כִשְׁמַע בְּבִית־יוֹסף, וְכַן מוּכָח בְּהַבְּר״א שָׁזָּה הוּא דְּעַת הַבִּית־יוֹסף. וְכַן כִּשְׁמַע מִלְּשׁוֹן הַמְּחַבֶּּר בְּּקְעִיף יב דְּדַוְקָא בְּמְחָבֶּר בְּעִינְן דַנָה ושְלָפָה מבְעוֹד יוֹם: (יג) כֵּן מוּכָח בְּדַרְכִי־מֹשֶׁה הַאָפּלוֹ בַּחָבִית קָטָנָה הַעָּמוֹ לְהַחְמִיר, וְכַן מִשְׁמִע בְּהַגְּרִ״א: (יג) וְעֵנֵן בְּהַגְּרִ״א שֶׁפָּחַב, הְהַעָּקֵר כְּמוֹ שֶׁכָּחַב מְגוֹן־ אַבְרָהָם בְּסִימָן שׁיח סָעִיף־קַטְן לו בְּשֵׁם הַפָּגִּיד־מִשְׁנָה, עָבֵן שֶׁם דְּמַשְׁמֵע דְּאִין עַל זָה שֵׁם מְלָאכָה בְּלֵל: (ד) כַּן בַּאֲרוּ הַאַחֲרוֹנִים סְבָרַת הַפָּגַן־אַבְרָהָם: (טו) וְאַף הוא מצדר להחמיר בחבית בהרמ"א, עין שם טעמו, מסתבר דיש לסמך על הקרעת הש"ז, וגם מהמגן־אברהם משמע להקל בחבית: (עו) בן מוכח מלקמן ָסְעֵּיף ד בָּהָבֶּ״ה: (יו) מְדָדְּכִי וּבָית־יוֹסָף: (ימ) עלֶת־שֶׁבָּת וְאֵלְיָה רָבָּה וש״א: (יע) הַיִּראָרָם וּפְשׁוּט: (כֹ) וְהַדְּע, דְּלֹא אָסְרוּ בַּגְּּכְרָא אֶלְא נָקְב חָרְשׁ: